

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 21CoCsp/16/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122335770
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Bibiána Ťažiarová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2025:6122335770.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Bibiána Ťažiarová a sudkýň: JUDr. Zlatica Javorová a JUDr. Gabriela Brišková v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., IČO: 35 724 803, so sídlom Prievozská 2, Bratislava, zastúpeného spoločnosťou: Remedium Legal, s.r.o., IČO: 53 255 739, so sídlom Prievozská 2, Bratislava, proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/X, D., o zaplatenie 4.996,88 eur s prísľušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 22Csp/74/2022-203 zo dňa 24. januára 2025, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalovanému **n e p r i z n á v a** nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom (druhý v poradí) súd prvej inštancie I. výrokom žalobu zamietol, II. výrokom rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie odôvodnil ust. § 7 ods. 1, 2, 16, 17 písm. b), 20 písm. b), 27, § 11 ods. 2, § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Občiansky zákonník“), čl. 8 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/EHS (ďalej aj „Smernica“), s poukazom aj na procesné ustanovenia § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, § 396 ods. 3 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že Zmluvou o spotrebiteľskom úvere dobrá pôžička č. 1938815472 zo dňa 26.4.2019, ktorú uzavreli právny predchodca žalobcu 365.bank, a. s. ako veriteľ (banka) a žalovaný ako dlžník, poskytla banka žalovanému bezúčelový spotrebiteľský úver vo výške 5.000,- eur, za podmienok: fixná ročná úroková sadzba 13,10 %, počet splátok 96, výška mesačnej splátky 84,04 eur, prvá splátka splatná 15.5.2019, termín konečnej splatnosti 15.4.2027, celková čiastka, ktorú má klient zaplatiť 8.116,78 eur, RPMN 14,30 %, priemerná hodnota RPMN 8,40 %. Podľa výpisu z úverového účtu (čl. 7) žalovaný uhradil iba prvú splátku úveru, od 15.6.2019 neuhradil žiadnu splátku. Upozornením - Výzva na zaplatenie dlžnej časti úveru zo dňa 16.9.2019 (čl. 38) veriteľ upozornil dlžníka na omeškanie so splácaním úveru a na možnosť vyhlásenia okamžitej splatnosti úveru. Veriteľ zosplatnil úver ku dňu 14.10.2019, o čom žalovaného upovedomil listom zo dňa 14.10.2019 (čl. 26). 365.bank, a. s. (právny predchodca žalobcu) uzavreli dňa 1.10.2021 Zmluvu o postúpení pohľadávok č. III/2021 (čl. 13-18), ktorej predmetom bolo postúpenie žalovanej pohľadávky na žalobcu. Postúpenie pohľadávky postupca oznámil žalovanému Oznámením postupcu o postúpení pohľadávky zo dňa 25.10.2021 (čl. 6).

4. Vecne dôvodil, že na to, aby mohla byť pohľadávka veriteľa voči spotrebiteľovi priznaná v súdnom konaní, súd musí mať preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok pokiaľ ide o existenciu pohľadávky a jej uplatňovanie voči spotrebiteľovi. Kogentné právne normy upravujú právne dôsledky porušenia povinností na strane veriteľa pri uzavieraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere a pri výkone práv z nej vyplývajúcich, na ktoré súd musí prihliadnuť, a teda musí i posúdiť, či je pohľadávka voči spotrebiteľovi uplatňovaná v súlade so zákonom. V zmysle § 7 ods. 16 a ods. 17 zákona o spotrebiteľských úveroch je žalobca povinný preukázať, že pri poskytnutí spotrebiteľského úveru veriteľ postupoval s odbornou starostlivosťou najmä, že zodpovedajúcim spôsobom skúmal schopnosť žalovanej splácať úver. Posudzovanie bonity je proces zhromaždenia a kvalifikovaného vyhodnotenia relevantných údajov o aktuálnej finančnej situácii konkrétneho klienta, ktorý je veriteľ povinný vykonať s odbornou starostlivosťou a obozretne, a ktorého vykonanie s odbornou starostlivosťou je veriteľ povinný hodnoterne preukázať. Žalobca k skúmaniu bonity argumentoval, že veriteľ posudzoval bonitu podľa pravidiel stanovených v Opatrení NBS č. 10/2017 v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy („Opatrenie“) a postupoval s odbornou starostlivosťou, s čím sa prvoinštančný súd nestotožnil. Z vyjadrenia žalobcu (zrejme zo dňa 5.11.2024 – pozn. odvolacieho súdu) vyplýva, že náklady na zabezpečenie základných životných potrieb žalovaného veriteľa stotožnil so životným minimom, pričom zohľadnil tiež paušálnu sumu výdavkov vo výške 20 % rozdielu medzi celkovou výškou čistého príjmu spotrebiteľa a životným minimom spotrebiteľa a členov jeho domácnosti, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť. Podľa žalobcu od účinnosti Opatrenia už veriteľ nemusí zhromažďovať údaje o aktuálnych reálnych nákladoch žiadateľa o úver, ale postačuje tieto údaje nahradit' výškou životného minima, v danom konkrétnom prípade zvýšenou o paušálnu sumu výdavkov vo výške 20 % rozdielu medzi celkovou výškou čistého príjmu spotrebiteľa a životným minimom spotrebiteľa a členov jeho domácnosti, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť. Podľa okresného súdu aktuálnu právnu úpravu nemožno interpretovať a aplikovať v zmysle názoru žalobcu, keď nová právna úprava v spojení s Opatrením nezrušila povinnosť veriteľa skúmať reálne náklady žiadateľa o úver. Ustanovenie § 7 ods. 27 v poslednej vete síce ustanovuje, že náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, je nevyhnutné posudzovať s ohľadom na životné minimum ustanovené osobitným predpisom a na príjem spotrebiteľa, avšak toto podľa názoru okresného súdu nemožno vykladať tak, že veriteľ vôbec nemusí od žiadateľa o úver zisťovať výšku jeho skutočných životných nákladov, ale je ho potrebné interpretovať tak, že veriteľ nesmie bez ďalšieho vziať do úvahy len žiadateľom uvedené náklady, ak tieto žiadateľ uviedol v nižšej výške, než je stanovené životné minimum (keďže je vysoký predpoklad nesprávnosti takého údaju). S uvedeným korešponduje aj úprava v § 2 ods. 5 Opatrenia, podľa ktorého výška nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa podľa § 7 ods. 20 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch sa na účely odseku 1 určuje najmenej vo výške sumy životného minima... Ak zákon uvádza, že náklady spotrebiteľa treba posudzovať s ohľadom na životné minimum a Opatrenie uvádza, že náklady sú najmenej vo výške životného minima, podľa okresného súdu to nenahrádza a neruší povinnosť veriteľa vynaložiť primerané úsilie na zistenie informácií o aktuálnych reálnych nákladoch spotrebiteľa, ani veriteľovi nedáva možnosť sám si určiť výšku týchto nákladov (či už vo výške životného minima alebo vyššej). Ak účelom posúdenia bonity je zistiť, či žiadateľ o úver bude skutočne schopný splácať poskytnutý úver, potom je vylúčené, aby veriteľ posudzoval bonitu bez akejkoľvek informácie od žiadateľa o úver o jeho reálnych nákladoch na základné životné potreby. Okrem toho, že to výslovne ustanovuje zákon o spotrebiteľských úveroch, je tomu tak aj preto, že náklady na zabezpečenie základných životných potrieb priemerného spotrebiteľa výrazne prevyšujú výšku životného minima, čo je všeobecne známa skutočnosť. Veriteľ má podľa § 7 ods. 27 zákona o spotrebiteľských úveroch zohľadniť i ďalšie informácie o finančnej a ekonomickej situácii spotrebiteľa, a teda komplexne posúdiť jeho reálnu schopnosť úver splácať. Postup veriteľa, ktorý náklady spotrebiteľa na základné životné potreby automaticky a bez zisťovania reálnych nákladov stotožnil so sumou životného minima, je v priamom rozpore s § 7 ods. 27 zákona o spotrebiteľských úveroch. Právo musí byť aplikované v kontexte aktuálnej spoločenskej reality tak, aby bol naplnený účel právnej úpravy (v danom prípade je ním účinná ochrana spotrebiteľov pred nezodpovedným uzatváraním zmlúv o úvere, ktoré prekračujú ich finančné možnosti a mohli by viesť k ich platobnej neschopnosti). Posudzovanie bonity bez elementárnych vstupných údajov o skutočných nákladoch žiadateľa o úver nemožno hodnotiť ako postup s odbornou starostlivosťou (poukaz na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 28CoCsp/9/2024). Prvoinštančný súd uzavrel, že žalobca nepreukázal, že veriteľ postupoval v súlade s § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, naopak okresný súd mal z predložených listinných dôkazov za preukázané, že veriteľ neskúmal s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovaného splácať úver, a teda veriteľovi s poukazom na § 11 ods. 2 veta

prvá zákona o spotrebiteľských úveroch nemohlo ani vzniknúť právo vyhlásiť okamžitú splatnosť úveru. Zároveň okresný súd vyhodnotil predmetný úver ako bezúročný a bez poplatkov pre hrubé porušenie povinnosti skúmať s odbornou starostlivosťou bonitu, s poukazom na § 11 ods. 2 veta druhá, tretia a štvrtá zákona o spotrebiteľských úveroch.

5. Okresný súd ďalej poukázal na to, že žalobca v konaní argumentoval, že skúmanie bonity je otázkou skutkovou, a teda okresný súd by mal skúmanie bonity posudzovať iba ak žalovaný namietne porušenie povinnosti veriteľa pri skúmaní bonity, čo žalovaný neurobil. Zároveň, že ide o otázku odbornú, ktorú nemôže súd vyhodnocovať sám, s čím okresný súd nesúhlasil. Skutkovou otázkou je, aké konkrétne údaje vstupovali do procesu posudzovania bonity veriteľom a akým spôsobom veriteľ bonitu posudzoval. Žalobca uviedol, ako veriteľ pri posudzovaní bonity postupoval a tiež aké konkrétne údaje dosadil do vzorca. Žalovaný nenamietal, že by mali byť použité iné údaje, resp. že veriteľ postupoval inak, ako žalobca tvrdil v súdnom konaní, a okresný súd toto ani nijako nespochybňoval. Za nesporné považoval, že právny predchodca žalobcu skúmal bonitu žalovaného, tak ako to tvrdil žalobca, avšak už to, či žalobcom tvrdený postup pri skúmaní bonity zodpovedal v tom čase platným právnym predpisom, je otázkou právnou (subsumpcia súdom ustáleného skutkového stavu pod relevantnú právnú normu), pričom právne posúdenie prináleží súdu. Podľa prvoinštančného súdu, súd neposudzuje, či úver mal byť v konečnom dôsledku poskytnutý alebo nie, ani nerobí záver o tom, či žalovaný bol alebo nebol dostatočne bonitný na získanie úveru. Neobstojí teda ani argument, že ide o otázku odbornú. V rámci právneho posúdenia veci posudzuje súd, či žalobcom tvrdený postup veriteľa pri skúmaní bonity zodpovedá zákonu, a to práve s ohľadom na zásadné právne dôsledky spojené s porušením povinností veriteľa podľa § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch a z nich plynúcu (ne)existenciu a (ne)vymožiteľnosť samotného žalobou uplatneného nároku alebo jeho časti. Okresný súd poukázal na to, že súdy, vrátane Najvyššieho súdu SR, už v iných veciach žalobcu dali odpoveď na otázku, či je súd oprávnený ex offo posudzovať skúmanie bonity spotrebiteľa, platnosť postúpenia a jeho aktívnu legitimáciu, pričom dospeli k záveru, že súd je oprávnený uvedenú otázku skúmať aj v prípade pasivity na strane žalovaného spotrebiteľa (rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/162/2020, sp. zn. 21CoCsp/8/2023). K námietke žalobcu, že súd nemôže suplovať procesnú aktivitu žalovaného spotrebiteľa, okresný súd poukázal na závery uvedené v uznesení ÚS SR sp. zn. I. ÚS 246/2019, podľa ktorých pasivita žalovaného v konaní nemôže mať za následok aplikáciou ustanovenia § 151 ods. 1 a 2 CSP povinnosť všeobecného súdu priznať akýkoľvek uplatnený nárok. Nesprávny je argument žalobcu, podľa ktorého sa za hrubé porušenie povinností podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch považuje iba taká situácia, keď veriteľ bonitu neskúmal ani jedným zo spôsobov uvedených v tretej vete § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, poukazujúc na použitú spojku „alebo“. Tento záver podľa okresného súdu nezodpovedá pravidlám formálnej logiky. „Ani jedným zo spôsobov“ by zodpovedala spojka „a“. Spojke „alebo“ zodpovedá „ktorýmkoľvek z nich“. Teda veriteľ je povinný jednak zhromaždiť údaje o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa a zároveň je povinný prihliadať na údaje z databáz. Ak čokoľvek z uvedeného nesplní (jedno alebo druhé), ide o hrubé porušenie povinností podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Tomuto výkladu zodpovedá tiež výklad teleologický (zmyslom je dôkladné - a nie iba formálne či „polovičné“ - posúdenie skutočnej schopnosti spotrebiteľa splácať úver) a tiež výklad systematický prihliadajúci na ostatné ustanovenia § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch, ktoré ukladajú veriteľovi povinnosť zohľadniť údaje o finančnej a ekonomickej situácii spotrebiteľa a zároveň zisťovať a overovať relevantné údaje v príslušných databázach. Bez ohľadu na to, posledná veta § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch hovorí, že za hrubé porušenie povinností podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42, čo je aj tento prípad. Okrem toho, nemožnosť zosplatiť úver je právnym následkom akéhokoľvek porušenia povinností veriteľa pri skúmaní bonity, pričom nemusí ísť o hrubé porušenie tejto povinnosti (por. prvú vetu § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch).

6. Okresný súd posudzoval, či žalobcovi možno priznať nárok voči žalovanému z titulu jednotlivých splátok, keďže neplatnosť okamžitého zosplatnenia úveru nespôsobuje zánik práva veriteľa na zaplatenie jednotlivých splátok úveru. Pre platnosť postúpenia sa okrem iného vyžaduje preukázanie splnenia podmienky v zmysle ustanovenia § 17 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch, teda že predmetom postúpenia bola pohľadávka zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere po termíne jeho konečnej splatnosti, resp. že sa pohľadávka stala (platne, t.j. v súlade so zákonom) splatnou pred uvedeným termínom. Predmetná úverová zmluva bola uzavretá dňa 26.4.2019, úver mal byť podľa nej splatený v 96 mesačných splátkach, s termínom konečnej splatnosti úveru 15.4.2027. Žalobou uplatnenú pohľadávku veriteľ postúpil na žalobcu s účinnosťou k 20.10.2021 (oznámenie o postúpení pohľadávky na čl. 6), z uvedeného je zrejmé, že postúpenie pohľadávky bolo realizované pred termínom

konečnej splatnosti úveru, a to v dôsledku zosplatnenia úveru pred konečným termínom splatnosti úveru. Veriteľ podľa okresného súdu zosplatnil úver v rozpore so zákonom (pre porušenie povinnosti skúmať bonitu s odbornou starostlivosťou), a teda neplatne (§ 39 Občianskeho zákonníka), postúpil na žalobcu tzv. živý úver, čo je v rozpore s § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch a takéto postúpenie je s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka neplatné. Pokiaľ právny predchodca žalobcu pred postúpením pohľadávky predmetný úverový vzťah neukončil platne, potom žalobca nemohol platne nadobudnúť pohľadávku, ktorá je predmetom konania a bez platného postúpenia pohľadávky nie je na strane žalobcu splnená podmienka aktívnej vecnej legitímácie (obdobne rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16CoCsp/8/2024, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6CoCsp/22/2024, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 32CoCsp/6/2023, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13CoCsp/4/2024, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 16CoCsp/10/2023). Okresný súd dospel k záveru, že žalobca nemá v konaní aktívnu legitímáciu, nie je nositeľom existujúcich nárokov voči žalovanému z predmetnej úverovej zmluvy, a preto žalobu zamietol.

7. O trovách konania okresný súd rozhodol postupom podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 3 CSP. Žalovaný mal v konaní plný úspech, keď žaloba bola zamietnutá, mal by nárok na náhradu trov konania, vrátane trov odvolacieho konania. V konaní si však žiadne trovy neuplatnil, ani z predmetného spisu mu žiadne trovy konania nevyplývajú, preto mu náhrada trov konania nebola priznaná.

8. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, ktorým navrhol zmenu vyhovením žalobe s poukazom na § 365 ods. 1 písm. b), f), h) CSP. Argumentoval, že jediným dôvodom pre zamietnutie žaloby bolo údajné neskúmanie bonity právnym predchodcom žalobcu. Podľa žalobcu je neprípustné a v rozpore s právom na súdnu ochranu pokiaľ za skutkovej situácie, kedy žalobca v konaní predložil doklady preukazujúce skúmanie výdavkov aj príjmov žalovaného (dopyt do úverového registra ako aj dopyt do sociálnej poisťovne), okresný súd tieto dôkazy z vlastnej iniciatívy poprel a žalobu zamietol z dôvodu, že výdavky nie sú preukázané, resp. pravdivé. Okresný súd popieranie skutkových tvrdení žalobcu odôvodňuje jeho povinnosťou preskúmať dodržanie povinnosti podľa § ust. § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, avšak to ho neoprávňuje na popieranie skutkových tvrdení žalobcu. Žalobca dôkazy o splnení odbornej starostlivosti riadne predložil a tieto dôkazy neboli zo strany žalovaného žiadnym spôsobom namietané, či popreté (§ 151 ods. 1 CSP). Samotný charakter spotrebiteľského sporu neumožňuje okresnému súdu opomenúť sudcovskú a zákonnú koncentráciu konania v zmysle § 296 CSP, t. j. § 153 a § 154 CSP. Žalobca považuje za preukázané, že skúmanie bonity nebolo v tomto konaní sporné, preto nastupujú účinky nespornosti skutkových tvrdení žalobcu (§ 151 ods. 1 CSP). Okresný súd nemôže ani v spotrebiteľskom spore nahrádzať procesnú aktivitu strán v celom rozsahu, keď žalovaný nenavrhol vykonať dôkaz za účelom preukázania, že právny zástupca žalobca neskúmal jeho bonitu, resp. že mal iné výdavky než uviedol a preukázal žalobca, ale sa ani touto argumentáciou v konaní nebránil. Žalobca pripomína, že súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí C 42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Bíróovej naznačil, že aj ochrana spotrebiteľa musí mať rozumnú mieru, a že aj Ústavný súd SR je vo svojej judikatúre kritický pri primeranej ochrane spotrebiteľa (nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL ÚS 11/2016). Žalobca nepopiera, že v zmysle § 295 CSP môže súd vykonať v spotrebiteľských sporoch aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, avšak nestotožňuje sa s postupom okresného súdu, v zmysle ktorého je faktické popretie skutkových tvrdení žalobcu ako aj predložených dôkazov, vykonaním dôkazov, ktoré spotrebiteľ nenavrhol. V danom prípade okresný súd porušil zásadu nezávislosti a nestrannosti súdu, vyjadrenú v čl. 1 CSP tým, že aktívne, namiesto strany sporu, rozporoval skutkové tvrdenia žalobcu (na podporu poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11CoCsp/43/2020, Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17CoCsp/6/2024spzn27CoCsp/1/2024spzn8CoCsp/15/2022spzn8CoCsp/15/2022spzn6CoCsp/24/2023, sp. zn. 19CoCsp/9/2023, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10CoCsp/3/2022). Žalobca predložil stanovisko Národnej banky Slovenska zo dňa 14.3.2024, v zmysle ktorého nie je veriteľ povinný zisťovať skutočné náklady na bývanie, dopravu, telefón, internet či ostatné výdavky na domácnosť, a to ani v zmysle vnútroštátnych právnych predpisov ani v zmysle práva Európskej únie. Rozšírenie povinností veriteľov pri skúmaní bonity je v zmysle tohto stanoviska možné dosiahnuť výlučne zmenou právnych predpisov alebo samotným rozhodnutím veriteľa. Okresný súd odôvodňuje zamietnutie žaloby aj prostredníctvom výkladu Opatrenia NBS, ktorý je v priamom rozpore s výkladom samotnej NBS, ktorá tento právny predpis vydala, a to bez toho, aby sa v konaní súd obrátil na NBS so žiadosťou o výklad jeho predpisu. Podľa žalobcu je v rozpore s právom na spravodlivý súdny proces pokiaľ súd účelovo aplikuje umelo a nesprávne vytvorený výklad právneho predpisu vydaného príslušným orgánom na to zákonom určeným (NBS), ktorý je v rozpore s výkladom príslušného orgánu, ktorý právny predpis vydal, a to bez akéhokoľvek odôvodnenia či dokonca bez toho, aby súd dopytoval príslušný orgán na

výklad ním vydaného právneho predpisu. Dodávateľ nie je policajný orgán, t. j. jeho možnosti skúmania bonity spotrebiteľa sú limitované (Nariadenie GDPR) a musí prioritne vychádzať z údajov, ktoré mu poskytol spotrebiteľ. Na podporu uvedeného poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23CoCsp/3/2022, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1CoCsp/19/2021, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6CoCsp/37/2020, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10CoCsp/20/2021, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoCsp/38/2022. V napadnutom rozhodnutí okresný súd de facto novelizuje prijaté znenie zákona, ktoré celkom jednoznačne uvádza, za akých konkrétnych podmienok možno hovoriť o porušení povinností zo strany dodávateľa. Súd tak nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nakoľko v skutkovom prípade, kedy pôvodný veriteľ splnil požiadavky zákonodarcu pričom žalobca okresnému súdu predložil: Potvrdenie o dopyte do SRBI, z ktorého vyplývajú všetky záväzky žalovaného vo finančných inštitúciách, Potvrdenie o dopyte do Sociálnej poisťovne, z ktorého vyplývajú príjmy žalovaného, tieto požiadavky aktívne zmenil a prispôbil zákonné ustanovenia, zrejme s cieľom ochrany spotrebiteľa, ale aktívne vyhľadával dôvody zamietnutia žaloby. Žalobca sa nestotožňuje s názorom okresného súdu ohľadom bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu, že spojku alebo v ust. § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch je potrebné vykladať ako spojku „a“, a teda popierať gramatické znenie zákona z dôvodu nevyhnutnosti ochrániť spotrebiteľa prostredníctvom zamietnutia žaloby. Pokiaľ zákon výslovne rozlišuje medzi bežným porušením povinnosti skúmať bonitu spotrebiteľa a hrubým porušením tej istej povinnosti s tým, že sankcie za bežné a hrubé použitie sú rozdielne, tak je absolútne neprípustné, aby súd svojim výkladom nerozlišoval tieto právne pojmy, a teda nerozlišoval ani jednotlivé spôsoby porušenia povinnosti veriteľa skúmať schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (poukaz na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 796/2016). Žalobca považuje napadnutý rozsudok za nepreskúmateľný s ohľadom na množstvo dôkazov ohľadom overovania bonity žalovaného, ktorých relevantnosť a pravdivosť okresný súd z vlastnej iniciatívy a účelovo spochybňoval, a to bez náležitého odôvodnenia či iných dôkazov. Postupca bonitu náležite skúmal, čo je zrejme z predložených dôkazov, keď právny predchodca žalobcu pri poskytnutí úveru posudzoval výšku príjmu žiadateľa ako aj aktuálnu úverovú zaťaženosť, dobu trvania zmluvy, informatívny účel poskytnutia úveru (refinančný úver, ktorý mal znížiť finančné zaťaženie žalovaného) ako aj výdavky žalovaného. Okresný súd nesprávne vyhodnotil predložené dôkazy aj s ohľadom na určité špekulácie, že dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov domáci rozpočet (ktorého jednotlivé položky pozná len konajúci súd), čo považuje žalobca za spôsob vybočujúci, resp. výrazne prekračujúci rámec zákona. Zákon jednoznačne upravuje aké parametre platobnej schopnosti spotrebiteľa je dodávateľ povinný skúmať a ako ich neskúmanie sankcionuje. Pokiaľ však súd arbitrálne a jednostranne dopĺňa podmienky o také, ktoré zákon neuvádza, čo navyše v danom prípade sankcionuje najprísnejšou sankciou, zamietnutím žaloby, takýto postup nemá oporu v zákone.

9. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – zároveň stranou, v ktorej neprospech bol rozsudok vydaný (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, preto postupom podľa § 387 CSP rozsudok súdu prvej inštancie (I. a II. výrok) potvrdil.

11. Rozsudkom okresného súdu č. k. 22Csp/74/2022-103 zo dňa 26.5.2023 prvoinštančný súd žalobu zamietol, II. výrokom žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania.

12. Odvolací súd uznesením sp. zn. 21CoCsp/8/2023-150 zo dňa 29.4.2024 na odvolanie žalobcu zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení poukázal na to, že ak prvoinštančný súd zamietol žalobu v situácii, keď sa žalobca k skúmaniu bonity v žalobe nevyjadroval, a to bez toho, aby na také vyjadrenie predtým súd žalobcu vyzval podľa § 150 ods.

2 CSP, znemožnil tým žalobcovi viesť kontradiktórne konanie, prvý rozsudok súdu je prekvapivý, a teda došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. V odôvodnení okresnému súdu uložil vychádzať z preukázaného skutkového stavu (§ 149 až § 151 CSP), založeného na prostriedkoch procesného útoku a procesnej obrany, so špecifikami pre spotrebiteľské spory (§ 290 CSP a nasl.), na ktorý aplikuje relevantné právne normy. Podľa ustanovenia § 150 ods. 2 CSP je dané oprávnenie súdu vyzvať aj žalujúcu stranu na doplnenie skutkových tvrdení (§ 150 ods. 2 CSP), ktoré umožňuje korigovať prílišnú tvrdosť prejednávacej zásady, ak žalovaná strana si nespĺnila povinnosť substancovane tvrdiť (napr. z dôvodu informačného deficitu). Následne posúdiť nárok žalobcu predovšetkým z hľadiska naplnenia obligatórnych zákonom stanovených náležitostí zmluvy, po preukázaní aktívnej vecnej legitímácie (a za tým účelom splnenie podmienok platného postúpenia pohľadávky z právneho predchodcu žalobcu, ako aj splnenie podmienok pre platnosť predčasného zosplatnenia úveru, a to s prihliadnutím na § 11 ods. 2 prvú vetu v spojení s § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch a § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka), ktorú súd skúma ex offio (porov. rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/162/2020, R 2/2022 č. 6), ako aj splnenie povinnosti veriteľa skúmať s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovaného (spotrebiteľa) splácať spotrebiteľský úver podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, po zohľadnení a riadnom vyhodnotení založených listinných dôkazov, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotiť v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 CSP.

13. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vo veci správne, ak I. výrokom žalobu zamietol (suma 4.996,88 eur, úrok 2.027,22 eur, úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy 4.960,88 eur od 2.10.2021 do zaplatenia), II. výrokom rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

14. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom tvrdeného nároku, ktorý v potrebnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa (s výnimkou dňa začatia plynutia premičacej doby výkonu záložného práva) i jeho právny záver vo veci, keď vec aj v napadnutom rozsahu i správne právne posúdil, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP, odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku, keď nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchyliť a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi. Vzhľadom na odvolaciu argumentáciu žalobcu, odvolací súd považuje za podstatné uviesť nasledovné:

15. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

16. V predmetnom spore založil súd prvej inštancie rozhodnutie na závere, že žalobca nie je v konaní aktívne vecne legitímovaný, keď žalobca neuniesol dôkazné bremeno o tom, že jeho právny predchodca si splnil zákonnú povinnosť podľa § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch a bonitu žalovaného skúmal s odbornou starostlivosťou, teda úver nemohol byť platne predčasne zosplatnený, a preto nedošlo k platnému postúpeniu pohľadávky. Žalobca s uvedenými závermi súdu prvej inštancie nesúhlasil poukazujúc na to, že boli splnené všetky zákonné podmienky skúmania bonity spotrebiteľa.

17. Predmetom zmluvného vzťahu bolo poskytnutie úveru, teda poskytnutie finančných prostriedkov formou spotrebiteľského úveru. Spotrebiteľská zmluva nesmie obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a pokiaľ zmluva obsahuje takéto neprijateľné podmienky, tak tieto sú neplatné. Okrem tohto v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Z uvedeného potom vyplýva, že právny vzťah medzi účastníkmi zmluvy ňou založený je nevyhnutné posudzovať podľa zákona o spotrebiteľských úveroch a to bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka). S poukazom na vyššie uvedené, vychádzajúc zo zásady lex specialis derogat lex generalis, podľa ktorej špeciálna právna úprava, ktorou v danom prípade je zákon o spotrebiteľských úveroch, ako aj § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, má prednosť

pred všeobecnou úpravou, ktorou je Obchodný zákonník, je nevyhnutné predmetný právny vzťah posudzovať podľa citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a príslušných ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch. Prvoinštančný súd správne kvalifikoval právny vzťah založený zmluvou medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným ako spotrebiteľskú zmluvu, keďže táto spĺňala definičné znaky takejto zmluvy, ako aj definičné znaky subjektov spotrebiteľskej zmluvy.

18. V prejednávanej veci súd prvej inštancie správne (po vrátení veci odvolacím súdom) pristúpil najprv k posudzovaniu aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. Jednou z prvých otázok, ktoré rieši súd v civilnom sporovom konaní, je otázka, či ten, kto podal žalobu, je v spore aktívne legitimovaný. Vecnou legitímáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jedna zo strán sporu nositeľkou určitého hmotnoprávneho oprávnenia (je aktívne legitimovaná) a na druhej strane sporu spočíva určitá hmotnoprávna povinnosť (je pasívne legitimovaná). Nedostatok vecnej legitímácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie vždy k zamietnutiu žaloby meritórnym rozhodnutím. Otázkou, kto je v tom-ktorom prípade aktívne a pasívne vecne legitimovaný, musí súd riešiť vždy skôr než pristúpi k riešeniu otázky existencie alebo neexistencie nároku. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo strán sporu nenamieta.

19. Vecná legitímácia vyplýva z hmotného práva a má ju ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti. Aktívnu vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi ním uplatnené právo, resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej existencie tvrdeného práva na strane žalobcu alebo pasívnej existencie tvrdenej povinnosti na strane žalovaného, je imanentnou súčasťou súdneho konania (viď rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo/205/2009).

20. V danom prípade žalobca žiada od žalovaného zaplatiť pohľadávku, ktorej pôvodným veriteľom bola banka, ktorá svoju pohľadávku voči žalovanému ako spotrebiteľovi (vzniknutú zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorý zosplatnila) bez jeho súhlasu postúpila na žalobcu, t. j. na nebankový subjekt.

21. Podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

22. Podľa § 7 ods. 16 zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretne a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery a) spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľov, a b) s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

23. Podľa § 7 ods. 17 zákona o spotrebiteľských úveroch vynaloženie odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľ a) poskytne spotrebiteľovi informácie pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 a 5, b) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi; ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky, posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veriteľa, ktorých počet sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú veritelia podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

24. Podľa § 7 ods. 20 zákona o spotrebiteľských úveroch na výpočet ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver sa použijú tieto položky: a) čistý príjem spotrebiteľa, b) náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, c) výška splátky spotrebiteľského úveru, d) peňažné záväzky znižujúce príjem spotrebiteľa.

25. Podľa § 7 ods. 27 veta posledná zákona o spotrebiteľských úveroch náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu

povinnosť, 17ta) je nevyhnutné posudzovať s ohľadom na životné minimum ustanovené osobitným predpisom (17td) a príjem spotrebiteľa.

26. Podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov.

27. Podľa § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch práva vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere neprechádzajú a veriteľ ich nemôže previesť na tretiu osobu; to neplatí, ak prechádza alebo sa postupuje pohľadávka so všetkými právami s ňou spojenými a ide o prechod alebo postúpenie z veriteľa oprávneného poskytovať spotrebiteľský úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu na veriteľa podľa § 20 ods. 1 písm. a), banku, zahraničnú banku alebo pobočku zahraničnej banky, a prechádza alebo postupuje sa pohľadávka po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávka, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

28. V spotrebiteľských zmluvách sú súdy povinné ex offa skúmať nielen existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ale súd je povinný ex offa skúmať aj dodržanie povinnosti veriteľa konať s odbornou starostlivosťou pri prieskume úverovej bonity klienta (porov. rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie C-679/18) a v prípade zistených nedostatkov na tieto pri rozhodovaní prihliadnúť. Navyiac v spotrebiteľských veciach (konanie so slabšou stranou sporu podľa § 290 CSP a nasl.) je princíp kontradiktórnosti konania oslabený.

29. Dôkazné bremeno preukázania splnenia povinnosti veriteľa pritom nezaťažuje spotrebiteľa, ale je na veriteľovi aby v spore hodnoverne preukázal, že pri skúmaní bonity spotrebiteľa pred uzavretím úverovej zmluvy, postupoval náležite s dostatočnou odbornou starostlivosťou (§ 7 ods. 1 a 17 zákona o spotrebiteľských úveroch). Splnenie tejto povinnosti je potrebné vnímať vo všetkých aspektoch súvisiacich s poskytovaním úveru.

30. Odvolací súd uvádza, že ustanovenie § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch ukladá povinnosť veriteľom v predzmluvnom vzťahu so spotrebiteľom skúmať s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Účelom predmetného ustanovenia je zabrániť v poskytovaní úverov spotrebiteľom ako slabšej zmluvnej strane, ktorých finančné možnosti neumožňujú splácanie úveru. Veriteľ, ktorý poskytuje spotrebiteľský úver je povinný vynaložiť aktívne úsilie, posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, a to na základe relevantných a aktuálnych informácií získaných jednak od spotrebiteľa a jednak získaných vlastnou činnosťou, napr. z bankového/nebankového registra, dopytom na Sociálnu poisťovňu. Toto ustanovenie by malo zabezpečiť záujem veriteľov správne odhadnúť schopnosť spotrebiteľa splácať úver a správať sa tak obozretne z pohľadu návratnosti úveru a z pohľadu dôsledkov nezodpovedného požičiavania na strane spotrebiteľov (účelom citovaného ustanovenia je tak ochrániť spotrebiteľa ako slabšieho účastníka zmluvy a vyrovnať tak faktickú nerovnováhu vznikajúcu v právnom vzťahu medzi spotrebiteľom a dodávateľom).

31. Smernica č. 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu definuje odbornú starostlivosť podnikateľa ako úroveň špeciálnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od obchodníka pri jeho konaní voči spotrebiteľom, zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňujúcej sa v oblasti obchodníckej činnosti. Daná je aj potreba verifikácie spotrebiteľom poskytnutých informácií. Povinnosť veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy bonitu spotrebiteľa predstavuje pre spotrebiteľa určitú záruku, že veriteľ bude pri poskytovaní úveru postupovať tak, aby ho do určitej miery chránil pred neschopnosťou splácať úver. Primárnym chráneným záujmom je tu ochrana spotrebiteľa pred nezodpovedným poskytnutím úveru.

32. Články 8 a 23 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa majú vykladať v tom zmysle, že

vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offio existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie splňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23.

33. Povinnosť veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu dlžníka má chrániť spotrebiteľov pred rizikami nadmerného zadĺženia a platobnej neschopnosti (porov. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-58/18 Michel Schyns proti Belsius Elfius Banque SA, bod 39, 41).

34. V tomto ohľade Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že cieľom povinnosti ohodnotiť úverovú bonitu spotrebiteľa je posilniť zodpovednosť veriteľa a zabrániť poskytnutiu nebonitného spotrebiteľského úveru (porov. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-449/13 CA Consumer Finance, bod 43). Veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa a mali by mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu.

35. V rozsudku z 18. decembra 2014 vo veci CA Consumer Finance/Ingrid Bakkaus, Charline Bonato, rod. Savary, Florian Bonato C-449/13, Súdny dvor Európskej únie posudzoval predzmluvné povinnosti poskytovateľa úveru, a to povinnosti stanovené v článku 5 (informačná povinnosť a povinnosť poskytnúť vysvetlenie) a v článku 8 (posúdenie úverovej bonity spotrebiteľa) smernice 2008/48/ES. Rozhodol, že ustanovenia smernice 2008/48/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že jednak bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48/ES zaťažuje spotrebiteľa; jednak bránia skutočnosti, aby sa súd z dôvodu štandardného ustanovenia musel domnievať, že spotrebiteľ uznal úplné a správne vykonanie veriteľom jeho predzmluvných povinností, pričom toto ustanovenie má za následok aj prenesenie dôkazného bremena o vykonaní uvedených povinností, ktoré môže narušiť účinnosť práv priznaných smernicou 2008/48/ES; článok 8 ods. 1 smernice 2008/48/ES sa má vykladať v tom zmysle, že jednak nebráni, aby bolo ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa uskutočnené len na základe ním predložených informácií za predpokladu, že sú tieto informácie dostatočné a že k obvyčajným vyhláseniam spotrebiteľa sú pripojené dôkazy. V rozsudku z 10. júna 2021 C-303/20 Súdny dvor Európskej únie k článku 8 smernice 2008/48/ES uviedol, že veriteľ je povinný posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, ktorá povinnosť môže prípadne zahŕňať nahliadnutie do príslušnej databázy. Cieľom tejto povinnosti je tiež posilniť zodpovednosť veriteľa a zabrániť poskytnutiu úveru nebonitným spotrebiteľom (C 449/13, C-58/18, C-679/18).

36. Odborná starostlivosť je preto komplexom účinných nástrojov umožňujúcich zhodnotiť potenciál spotrebiteľa splatiť úver, rozsah ktorých bude daný individuálnymi okolnosťami. V neposlednom rade ide aj o odbornú starostlivosť vo vzťahu k vlastným zdrojom, ktoré sú neodbornou starostlivosťou potenciálne negatívne taktiež ohrozené.

37. Povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa je v našom právnom poriadku zakotvená v § 7 zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom ide o transpozíciu čl. 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „smernica“). Podľa tohto ustanovenia je veriteľ pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru, povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 530/2024 zo dňa 12.2.2025).

38. Povinnosť veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu je pre spotrebiteľa nepochybne viac než podstatná, pretože chráni spotrebiteľa pred rizikami nadmerného zadĺženia a platobnej neschopnosti [pozri rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) LCL Le Crédit Lyonnais SA proti Fesihovi Kalhanovi z 27. marca 2014, C-565/12, bod 42]. Súdny dvor citovanú smernicu vykladá tak, že „existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že sa spotrebiteľ najmä z dôvodu nevedomosti nebude dovolávať právnej normy určenej na jeho ochranu (rozsudok z 21. apríla 2016, Radlinger a Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, bod 65, ako aj citovaná judikatúra)“ (rozsudok Súdneho dvora OPR-Finance s.r.o. proti GK z 5. marca 2020, C-679/18, bod 22). Zjednodušene povedané, v mnohých prípadoch

je dlžník len laik, ktorý má predstavu o tom, koľko si chce požičať, ale veriteľ je ten, kto má odborné skúsenosti a vedomosti, a vie preto vyhodnotiť aj to, koľko si klient požičať môže, aby to vedel splácať (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 530/2024 zo dňa 12.2.2025).

39. Práve s ohľadom na dôležitosť tejto povinnosti sú prísne aj sankcie, ktoré postihujú veriteľa, ktorý túto svoju povinnosť zanedbá (§ 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch), t. j. v prípade porušenia povinnosti konať s odbornou starostlivosťou nie je veriteľ oprávnený vyžadovať jednorazové splatenie úveru a v prípade hrubého porušenia tejto povinnosti sa taký úver považuje za bezúročný a bezpoplatkový. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch sa však považuje nielen posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti veriteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch sa už považuje aj porušenie § 7 ods. 19 až 42 zákona o spotrebiteľských úveroch (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 530/2024 zo dňa 12.2.2025).

40. Súdny dvor už rozhodol, že sankcia zániku nároku na úroky stanovená vnútroštátnou úpravou sa považuje za primeranú v zmysle článku 23 smernice 2008/48/ES, pokiaľ ide o prípady porušenia povinnosti veriteľa, ktorá má podstatný význam v kontexte tejto smernice (rozhodnutie Súdneho dvora C-303/20, C-42/15).

41. Podľa § 7 ods. 17 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch sa vynaložením odbornej starostlivosti rozumie, že veriteľ posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi.

42. Mohlo by sa teda zdať, že postačuje, ak veriteľ preukáže, že nahliadol do príslušných registrov a vyžiadal si od spotrebiteľa a ďalších orgánov príslušné podklady. Je ale zrejmé, že na to, aby bolo možné hovoriť o odbornej starostlivosti, je potrebné preukázať aj odbornosť samu – teda preukázať aj to, že bola platobná schopnosť posúdená správne, t. j. boli vyhodnotené všetky údaje a správnym spôsobom bolo na nich prihladené (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 530/2024 zo dňa 12. februára 2025).

43. Podľa bodu 26 odôvodnenia smernice by členské štáty mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedných postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi, „... Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takémuto správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch.“.

44. Podľa čl. 23 smernice sú členské štáty povinné stanoviť pravidlá o sankciách za porušenie vnútroštátnych ustanovení prijatých na základe smernice a sú povinné prijať všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili ich vykonávanie. Ustanovené sankcie pritom musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Taká sankcia, ktorá by veriteľovi hrozila len v prípade nenahliadnutia do príslušných registrov či v prípade úplnej ignorancie akýchkoľvek podkladov nevyhnutných na posúdenie úverovej bonity klienta, by bola zjavne v rozpore s účelom a cieľom smernice a nebolo by ju možné považovať ani za účinnú, ani za primeranú a ani za odrádzajúcu (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 530/2024 zo dňa 12.2. 2025).

45. V štádiu súdneho konania sa dlžník nachádza opäť v pozícii toho slabšieho – dokonca aj právne zastúpený (viď rozsudok Súdneho dvora Froukje Faber proti Autobedrijf Hazet Ochten BV zo 4. júna 2015, C-497/13, bod 47). Práve s poukazom na znevýhodnené postavenie spotrebiteľa preto Súdny dvor zdôrazňuje povinnosť vnútroštátneho súdu skúmať ex offo porušenie niektorých ustanovení spotrebiteľského práva (napríklad rozsudok Súdneho dvora Radlinger a Radlingerová, už citovaný, bod 62). Účinná ochrana spotrebiteľa by sa nedala dosiahnuť, keby vnútroštátny súd nebol povinný, hneď ako disponuje na tento účel potrebnými informáciami o právnych a skutkových okolnostiach, preskúmať ex offo dodržanie povinnosti veriteľa stanovenej v článku 8 uvedenej smernice, analogicky rozsudok z 21. apríla 2016, Radlinger a Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, body 66 a 70 (porov. rozsudok Súdneho dvora OPR-Finance s.r.o. proti GK z 5. marca 2020, C-679/18, bod 23).

46. Podľa čl. 288 tretieho odseku Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) smernica zaväzuje všetky členské štáty, ktorým je určená, pokiaľ ide o výsledok, ktorý má byť dosiahnutý, pričom ponecháva vnútroštátnym orgánom právomoc, pokiaľ ide o formu a prostriedky. Platí, že smernica sama osebe nemôže zakladať povinnosti jednotlivcovi, takže sa na smernicu ako takú proti nemu nemožno odvolávať (rozsudok Súdneho dvora Dominguez z 24. januára 2012, C-282/10, bod 37). To však nemení nič na tom, že povinnosť členského štátu prijať všetky opatrenia potrebné na dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou je záväznou povinnosťou, ktorú stanovuje čl. 288 tretí odsek ZFEÚ a samotná smernica. Táto povinnosť prijať všetky všeobecné alebo osobitné opatrenia je záväzná pre všetky orgány členských štátov vrátane súdnych orgánov v rámci ich právomocí (rozsudok Súdneho dvora Commune de Mesquer z 24. júna 2008, C-188/07, bod 83). Povinnosť posúdiť ex offo dodržanie povinnosti veriteľa konať s odbornou starostlivosťou pri prieskume úverovej bonity klienta predstavuje procesnú požiadavku, ktorá neplatí pre jednotlivcov, ale pre súdne orgány (viď analogicky rozsudok Súdneho dvora Kušionová z 10. septembra 2014, C-34/13, bod 67, ako aj rozsudok Finanmadrid EFC z 18. februára 2016, C-49/14, bod 35).

47. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sú vnútroštátne sudy pri uplatňovaní vnútroštátneho práva povinné vykladať ho v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a účel smernice tak, aby sa dosiahol ňou sledovaný výsledok, a takto konať v súlade s čl. 288 tretím odsekom ZFEÚ. Táto povinnosť konformného výkladu vnútroštátneho práva je totiž vnútorne spätá so systémom ZFEÚ, keďže umožňuje vnútroštátnym súdom v rámci ich právomocí zaistiť úplnú účinnosť práva únie pri rozhodovaní o sporoch, ktoré im boli predložené (rozsudok Súdneho dvora Dominguez, vyššie citovaný, bod 24).

48. S poukazom na vyššie uvedené je nutné poukázať na to, že skúmanie bonity klienta s odbornou starostlivosťou vyžaduje vyšší stupeň obozretnosti a odbornosti. Podľa dôvodovej správy k novele č. 299/2016 Z. z. zákona o spotrebiteľských úveroch (zákona o spotrebiteľských úveroch), legislatívnym zámerom bolo obozretné poskytovanie spotrebiteľských úverov veriteľmi, so zohľadnením vzniknutých nedostatkov vyplývajúcich z aplikačnej praxe v tejto oblasti. Sprísnený právny rámec posudzovania schopnosti splácať úver sa vzťahoval už na zmluvy uzatvorené po 1. januári 2017. Ustanovenia § 7 ods. 19 až 42 zákona o spotrebiteľských úveroch predstavovali skonkrétnenie generálnej klauzuly v § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch (Opatrenie NBS 10/2017 s účinnosťou 1.1.2018 upravilo príslušnú metodiku výpočtov), a teda do vyhodnotenia limitov pre posudzovanie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, vstúpila aj výslovne upravená položka nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa, a tiež osôb voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť (§ 7 odsek 20).

49. Skúmanie bonity predstavuje skúmanie predpokladov splatenia úveru v každom jednotlivom prípade, s ohľadom na individuálne okolnosti (osobnú situáciu spotrebiteľa, výšku úveru, výšku mesačnej splátky a pod.), s cieľom posúdiť, či sú informácie primerané a dostatočné na ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa.

50. Vzhľadom na dátum uzavretia predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere (24.6.2019) zákonnú podmienku uvedenú v § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, a to s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, je preto potrebné v prejednávanej veci vykladať tak, že nepostačovalo na strane spotrebiteľa len zistenie výšky príjmu (overením v Sociálnej poisťovni), zavŕšené lustráciou v úverovom registri, ale zistením i celkového objemu výdavkov, predovšetkým nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb (s prihliadnutím na osobné pomery, osoby voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť). Veriteľ si inak nemohol s odbornou starostlivosťou urobiť kvalifikovaný záver o tom, či spotrebiteľ je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa, za účelom posúdenia toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru.

51. Pokiaľ žalobca namietal, že jediným dôvodom pre zamietnutie žaloby bolo údajné neskúmanie bonity právnym predchodcom žalobcu, ktoré okresný súd odôvodnil predovšetkým povinnosťou každého veriteľa skúmať skutočné výdavky spotrebiteľa, resp. jeho osobný rozpočet. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa odchýlil od právneho názoru súdu prvej inštancie, že v konaní žalobca nepreukázal, že veriteľ s odbornou starostlivosťou skúmal schopnosť žalovaného splácať úver v zmysle

§ 7 zákona o spotrebiteľských úveroch. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie sa správne vysporiadal s tvrdeniami žalobcu, že od účinnosti Opatrenia NBS č. 10/2017 už veriteľ nemusí zhromažďovať údaje o aktuálnych reálnych nákladoch žiadateľa o úver, ale postačuje tieto údaje nahradiť výškou životného minima, v danom konkrétnom prípade zvýšenou o paušálnu sumu výdavkov vo výške 20 % rozdielu medzi celkovou výškou čistého príjmu spotrebiteľa a životným minimom spotrebiteľa, pričom v podrobnostiach na jeho zdôvodnenie odkazuje (odsek 23 napadnutého rozsudku). Aj podľa odvolacieho súdu aktuálna právna úprava v spojení s Opatrením NBS č. 10 nezrušila povinnosť veriteľa skúmať reálne náklady žiadateľa o úver. Ustanovenie § 7 ods. 27 zákona o spotrebiteľských úveroch výslovne stanovuje, že veriteľ je povinný použiť dostatočné, primerané a aktuálne informácie o príjmoch, nákladoch na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa. Posledná veta ods. 27 síce ustanovuje, že náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, je nevyhnutné posudzovať s ohľadom na životné minimum ustanovené osobitným predpisom a na príjem spotrebiteľa, avšak uvedené nemožno vykladať tak, že veriteľ vôbec nemusí od žiadateľa o úver zisťovať výšku jeho skutočných životných nákladov. Veriteľ teda nesmie bez ďalšieho vziať do úvahy len žiadateľom uvedené náklady, ak tieto žiadateľ uviedol v nižšej výške, než je stanovené životné minimum. S uvedeným korešponduje aj úprava v § 2 ods. 5 Opatrenia NBS č. 10, podľa ktorého výška nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa podľa § 7 ods. 20 písm. b) zákona sa na účely odseku 1 určuje najmenej vo výške sumy životného minima. Ak zákon uvádza, že náklady spotrebiteľa treba posudzovať s ohľadom na životné minimum a Opatrenie NBS č. 10 uvádza, že náklady sú najmenej vo výške životného minima, i podľa názoru odvolacieho súdu to nenahrádza a neruší povinnosť veriteľa vynaložiť primerané úsilie na zistenie informácií o aktuálnych reálnych nákladoch spotrebiteľa, ani veriteľovi nedáva možnosť sám si určiť výšku týchto nákladov (či už vo výške životného minima alebo vyššej). Ak účelom posúdenia bonity je zistiť, či žiadateľ o úver bude skutočne schopný splácať poskytnutý úver, potom je vylúčené, aby veriteľ posudzoval bonitu bez akejkoľvek informácie od žiadateľa o úver o jeho reálnych nákladoch na základné životné potreby. Jednak to výslovne ustanovuje zákon o spotrebiteľských úveroch, a jednak náklady na zabezpečenie základných životných potrieb priemerného spotrebiteľa výrazne prevyšujú výšku životného minima. Ako správne uviedol prvoinštančný súd, právo musí byť aplikované v kontexte aktuálnej spoločenskej reality tak, aby bol naplnený účel právnej úpravy, ktorým je v danom prípade účinná ochrana spotrebiteľov pred nezodpovedným uzatváraním zmlúv o úvere, ktoré prekračujú ich finančné možnosti a mohli by viesť k ich platobnej neschopnosti. Posudzovanie bonity bez elementárnych vstupných údajov o skutočných nákladoch žiadateľa o úver nemožno hodnotiť ako postup s odbornou starostlivosťou. Súd prvej inštancie tak dospel k správnejmu záveru, že žalobca nepreukázal, že veriteľ postupoval v súlade s § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, a teda mu nevzniklo právo úver zosplatiť.

52. Je nutné dodať, že za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o reálnej žiadateľovej finančnej situácii. Povinnosť spotrebiteľa poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje, nezbavuje povinnosti veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a tieto náležite vyhodnotiť. V súlade s požiadavkou odbornej starostlivosti bonita dlžníka musí byť skúmaná cez zisťovanie jeho výdavkov, keďže skúmaním výdavkov len nahliadnutím do databáz banky a úverových registrov, nie je spôsobilé podať úplný obraz o celkovom objeme výdavkov spotrebiteľa, v dôsledku čoho si veriteľ nemôže urobiť záver o tom, či spotrebiteľ je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver.

53. S poukazom na vyššie uvedené žalobca neuniesol dôkazné bremeno, že veriteľ postupoval s odbornou starostlivosťou pri posudzovaní schopnosti žalovaného splácať spotrebiteľský úver, získaním objektívneho obrazu o jeho finančnej situácii, a preto dôsledné nevykonanie takéhoto postupu znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, na ktoré postačuje práve neúplne zisťovanie pomeru medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa, ktoré je sankcionované bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru, aj s prihliadnutím okrem iného na konkrétnu výšku príjmu žalovaného v danom spore (363,- eur dôchodok), výšku mesačnej splátky úveru (84,04 eur) a dobu splácania úveru (96 mesiacov). Navyše zákonodarca (v ustanovení § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch) definoval ako hrubé porušenie povinností podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, aj porušenie ustanovení podľa § 7 odsek 19 až 42 (teda aj odsek 20, zohľadňujúci položku nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má vyživovaciu povinnosť).

54. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym posúdením súdu prvej inštancie, podľa ktorého v danom prípade išlo o hrubé porušenie povinnosti veriteľa posudzovať bonitu spotrebiteľa s odbornou starostlivosťou, keďže veriteľ posudzoval bonitu bez akýchkoľvek údajov o reálnych nákladoch na základné životné potreby žalovaného, pričom tak postupoval v rozpore s § 7 ods. 20 písm. b) v spojení s ods. 27 zákona o spotrebiteľských úveroch, a teda úver sa s poukazom na § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch považuje za bezúročný a bez poplatkov (podporne nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 530/2024 zo dňa 12.2.2025).

55. Nadväzne na záver okresného súdu, že žalobca stratil právo na jednorazové zosplatenie spotrebiteľského úveru a teda úver nemohol platne zosplatiť, súd prvej inštancie dôvodne vo veci poukázal na § 17 zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase postúpenia pohľadávky, v zmysle ktorého môže byť predmetom postúpenia len pohľadávka po konečnom termíne splatnosti alebo pohľadávka, ktorá sa stala celkom splatnou pred konečným termínom splatnosti. Uvedené znamená, že ak nedošlo k platnému zosplateniu celej pohľadávky, táto nemohla byť ako celok postúpená na žalobcu. Z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie (pozri odsek 27 odôvodnenia) vyplýva, že konečná splatnosť spotrebiteľského úveru mala nastať dňa 15.4.2027. Rovnako platí, že vzhľadom na nedostatočné preukázanie skúmania bonity právnym predchodcom žalobcu, tento nemohol spotrebiteľský úver platne predčasne zosplatiť. Preto až po dátume konečnej splatnosti úveru mohlo dôjsť k platnému postúpeniu pohľadávky na žalobcu. Z obsahu napadnutého rozsudku a súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania je zrejmé, že k postúpeniu pohľadávky z postupcu na žalobcu malo dôjsť na základe zmluvy uzatvorenej dňa 20.10.2021, t.j. predtým, ako nastala splatnosť celého úveru. Vzhľadom na to súd prvej inštancie správne právne uzavrel, že v predmetnom prípade neboli splnené podmienky vyplývajúce z § 17 zákona o spotrebiteľských úveroch, konkrétne podmienka upravená pod jeho písm. b) a z tohto dôvodu tak na žalobcu nemohli byť platne postúpené práva vyplývajúce z uzatvorenej zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 26.4.2019 medzi E. F., G. a žalovaným, v dôsledku čoho je správny záver súdu prvej inštancie o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v predmetnom konaní.

56. V súlade so zásadou efektivity je potrebné zdôrazniť, že prijaté sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce (viď odsek 42 tohto rozhodnutia odvolacieho súdu), aj v prípade porušenia povinnosti veriteľa, ktorá má podstatný význam v kontexte smernice. V kontexte uvedeného nemohol obstať poukaz žalobcu na iné rozhodnutia odvolacích súdov, keďže nemožno preferovať doslovný výklad právnej normy pred eurokonformným a ústavnokonformným výkladom, vychádzajúc z individuálnych okolností prípadu a konkrétneho účinného znenia dotknutých ustanovení zákona.

57. Žalobca namietal, že okresný súd si vytvára vlastné subjektívne názory na výšku záväzkov žalovaného bez akéhokoľvek podkladu v dôkazoch, či skutkových tvrdeniach strán sporu, pričom uvedené rozporoval výlučne okresný súd.

58. K námietke žalobcu v odseku 57 odvolací súd poukazuje na to, že preskúmanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu) alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho rozhodnutia. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo strán nenamietala (v danej veci žalovaný výslovne namietal vecnú legitímáciu žalobcu v spore – poznámka odvolacieho súdu). V tejto súvislosti dáva do pozornosti rozhodnutie Súdného dvora EÚ (druhá komora) zo dňa 5.3.2020 vo veci C-679/2018 (OPR-Finance s.r.o. c/a GK, zo záverov ktorého vyplýva, že čl. 8 a 23 Smernice č. 2008/48/ES, sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnym súdom ukladajú povinnosť preskúmať ex offo existenciu porušenia povinnosti stanovenej v čl. 8 predmetnej smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného čl. 8 a 23 Smernice č. 2008/48/ES sa majú ďalej vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej úprave, podľa ktorej sa sankcia za porušenie povinností veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa, ktorá spočíva v neplatnosti zmluvy o úvere spojenjej s povinnosťou spotrebiteľa vrátiť veriteľovi poskytnutú sumu istiny v dobe primeranej jeho možnostiam uplatní len pod podmienkou, že daný spotrebiteľ túto neplatnosť namietne. Preto procesnú aktivitu súdu prvej inštancie v tomto smere nemožno vyhodnotiť ako nesprávnu alebo rozpornú s právnymi predpismi, k čomu porovnaj znenie § 295 CSP, podľa ktorého má súd možnosť vykonať aj tie dôkazy, ktoré

neboli spotrebiteľom navrhnuté, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Touto právnou úpravou sa nepochybne sleduje vyrovnanie prirodzene nevyváženého postavenia medzi veriteľom a spotrebiteľom, ktorý je v takomto právnom vzťahu tzv. slabšou sporovou stranou (viď nadpis druhej hlavy tretej časti CSP). Skutočnosť, že žalobca v konaní na súde prvej inštancie uviedol svoje tvrdenia a predložil dôkazy, nezbavila súd prvej inštancie preskúmať ex offio podmienky spotrebiteľskej zmluvy, ako aj zákonné podmienky a obmedzenia prípadného postúpenia pohľadávky. K uvedenému odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/194/2021 zo dňa 31.1.2023, z ktorého vyplýva, že zásada koncentrácie konania sa uplatňuje výlučne v sporovom konaní. Jej použitie v sporoch s ochranou slabšej strany je však limitované. Zo základného princípu zakotveného v čl. 6 Základných princípov CSP vyplýva, že ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu, je prípustné modifikovať všeobecné pravidlo, že strany sporu majú možnosť uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany v rovnakej miere. Slabšia strana (vo význame ustanovení § 290 až 323 CSP) je zvýhodnená pri realizácii tohto procesného práva. Procesné úkony slabšej strany nepodliehajú sudcovskej koncentrácii konania, zákonná koncentrácia v materiálnom význame de facto existuje aj v konaniach s ochranou slabšej strany (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016, 579 s., 584 s.).

59. V danej veci bol žalobca povinný už v žalobe uviesť všetky podstatné skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Prvou a zásadnou bolo, okrem iného uviesť, ako skúmal právny predchodca žalobcu bonitu žalovaného pred poskytnutím úveru, pred uzavretím zmluvy o úvere. K uvedenému sa žalobca vyjadril až po prvom rozsudku súdu prvej inštancie (podrobne) v podaní zo dňa 5.11.2024, pričom na všetky svoje tvrdenia mal žalobca predložiť alebo navrhnúť dôkazy, ktoré by mali tieto tvrdenia preukazovať (bremeno dôkazu). Až za splnenia týchto podmienok môže byť aplikované zákonné ustanovenie § 151 ods. 1 CSP. S poukazom na už uvedené v kontexte s aktívnou vecnou legitimitáciou je súd povinný skúmať preukázanie bonity spotrebiteľa a následne splnenie tejto povinnosti skúmať vo svetle ust. § 7 ods. 1 v spojitosti s § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, ktorej splnenie pri uzatvorení zmluvy vyžaduje právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka).

60. Z obsahu spisu vedeného vo veci vyplýva, že v žalobe žalobca neuviedol žiadne skutočnosti k skúmaniu bonity žalovaného. V odvolaní (na čl. 118) uviedol, že postupca vyhodnotil bonitu klienta dopytom do SRBI a overil príjem žalovaného aj dopytom do Sociálnej poisťovne, pričom nezistil dôvod na zamietnutie žiadosti o spotrebiteľský úver. Podaním zo dňa 5.11.2024 (čl. 184) po rozhodnutí odvolacieho súdu a na výzvu okresného súdu sa žalobca vyjadril k skúmaniu bonity a uviedol, že veriteľ posudzoval bonitu žalovaného podľa § 7 ods. 20 zákona o spotrebiteľských úveroch v spojení s § 2 Opatrenia NBS, ktoré stanovilo metodiku výpočtu limitu ukazovateľa schopnosti splácať, pričom tento sa počítal s použitím vzorca $DSTI = \frac{\text{výdavky (V)}}{\text{príjem (P)} - \text{náklady na zabezpečenie základných životných potrieb (N)}}$. Existujúce záväzky, ktoré vie veriteľ objektívne overiť bez súčinnosti spotrebiteľa, veriteľ overil dopytom do úverového registra dňa 24.6.2019, z ktorého je zrejmé, že žalovaný nemal v čase poskytnutia úveru žiadne záväzky. Nový úver bol poskytnutý s mesačnou splátkou 84,04 eur, výdavky na peňažné záväzky spotrebiteľa boli vo výške 84,04 eur. Spotrebiteľ deklaroval príjem z dôchodku vo výške 363,- eur. Veriteľ dopytom do Sociálnej poisťovne zo dňa 26.4.2019 overil príjem spotrebiteľa s pozitívnym výsledkom. Veriteľ počítal s mesačným čistým príjmom vo výške 363,- eur. V rámci nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb bral do úvahy životné minimum spotrebiteľa v celkovej sume 205,07 eur, nakoľko spotrebiteľ neuviedol žiadne vyživované dieťa. Do úvahy bral zároveň paušálne výdavky, ktoré v zmysle opatrenia NBS spolu so životným minimom reprezentujú obvyklé mesačné výdavky spotrebiteľov na stravu, bývanie, ošatenie a pod. Tie boli vypočítané ako rozdiel medzi celkovou výškou čistého príjmu spotrebiteľa a životným minimom spotrebiteľa, životným minimom osoby, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť zvýšenú o 20 % - teda 31,60 eur $((363,- \text{eur} - 205,07 \text{eur}) * 20\%)$. Celková výška nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa bola 236,70 eur. Hodnota DSTI neprekročila hodnotu 1, a preto bola schopnosť splácať poskytnutý úver posúdená v súlade s Opatrením a zákonom o spotrebiteľských úveroch. Na podporu svojich tvrdení žalobca pripojil listinné dôkazy: report zo Sociálnej poisťovne (čl. 188), report zo SRBI (čl. 189), doručka (čl. 190). Z uvedeného vyplýva, že žalobca nepredložil doklady preukazujúce výšku nákladov žalovaného na zabezpečenie základných životných potrieb, uvedené nahradil (iba) odkazom na výšku životného minima spotrebiteľa v sume 205,07 eur, čím nebol naplnený predpoklad § 7 ods. 27 veta posledná zákona o spotrebiteľských úveroch. Žalobca teda neposkytol žiadny dôkaz o výške

nákladov žalovaného na zabezpečenie základných životných potrieb, preto ani postup podľa § 151 CSP nebolo možné aplikovať. S ohľadom na uvedené v tomto odseku a v spojení s odsekmi 58, 59, námietka v odseku 57 nebola dôvodná.

61. Jednou z odvolacích námietok žalobcu bola námietka nesprávne zisteného skutkového stavu (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP). Vo vzťahu k tejto odvolacej námietke odvolací súd konštatuje, že CSP vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov. Záver, ktorý si sudca urobí o vykonaní dôkazov z hľadiska pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a logického myšlienkového postupu. Voľnosť hodnotenia dôkazu neznamená, že súd nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia, naopak konečné meritórne rozhodnutie by malo vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu teda neznamená ľubovôľu pri hodnotení dôkazov a hodnotiaci úvaha súdu musí zodpovedať zásadám formálnej logiky a musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci. Súd hodnotí jednotlivý dôkaz z hľadiska jeho dôležitosti (relevancia vo vzťahu zisťovaným skutočnosťami), zákonnosti (a to z pohľadu jeho získania, ako aj vykonania) a pravdivosti. Po individuálnej selekcii následne súd hodnotí všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. Pri tomto hodnotení už pravdivosť dôkazu posudzuje aj v súvislosti s prípadným rozporom s inými dôkazmi. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospieje nesprávnym hodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov alebo porušením pravidiel formálnej logiky. Výsledky hodnotenia dôkazov sú pritom imanentnou súčasťou odôvodnenia rozsudku (§ 220 ods. 2 CSP). V tomto smere súd prvej inštancie dôsledne postupoval v zmysle § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku stručne, jasne a výstižne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie neodporuje zásadám logiky a ani zistenému skutkovému stavu. Námietky žalobcu vo vzťahu k hodnoteniu dôkazov súdom prvej inštancie odvolací súd nepovažoval za dôvodné, keďže z odvolania ani nevyplýva v čom konkrétnom súd prvej inštancie zistil skutkový stav nesprávne, a to najmä za situácie, keď v konaní nebolo sporu o tom, že žalobca ako veriteľ posudzoval bonitu žalovaného bez akýchkoľvek údajov o reálnych nákladoch na základné životné potreby žalovaného, ale automaticky náklady na zabezpečenie základných životných potrieb žalovaného stotožnil so životným minimom, ku ktorému pripočítal paušálnu sumu výdavkov vo výške 20 % rozdielu medzi celkovou výškou čistého príjmu spotrebiteľa a životným minimom spotrebiteľa.

62. Dôvodnou nebola ani námietka žalobcu, že závery súdu prvej inštancie v odôvodnení rozsudku sú svojvoľné a arbitrárne. V zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 CSP rozsudok musí obsahovať odôvodnenie, pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva strany na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami strán. Odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; niet v ňom miesto pre dohady a domnienky. V odôvodnení rozhodnutia súd teda uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ktoré dôkazy v konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozhodnutia súdu je nielen formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezodpovedajúcich, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu, tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí, t. j. musí byť preskúmateľné.

63. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie týkajúce sa žalobcom v odvolaní namietaných skutočností je správne skutkovo a právne zdôvodnené a zodpovedá všetkým požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská strán k prejednávanej veci (tu len žalobcu, keďže žalovaný v konaní ostal pasívny), výsledky vykonaného dokazovania, právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia

nevyplýva svojvoľnosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že sa žalobca s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie nestotožňuje ešte neznamená, že závery v ňom obsiahnuté nie sú správne. Súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobu zamietol.

64. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal tiež nedôvodné favorizovanie žalovaného ako spotrebiteľa, čím v podstate namietal porušenie zásady rovnosti sporových strán, ani táto námietka nebola dôvodná. Súd je totiž povinný v spotrebiteľských sporoch aj bez námietky strany sporu, teda aj bez popretia skutkových tvrdení, skúmať ex offio okrem iného aj skutočnosť, či veriteľ pred uzavretím zmluvy posúdil úverovú bonitu spotrebiteľa (por. rozhodnutia Súdneho dvora EÚ zn. C-679/18, C-449/13).

65. Žalobca v odvolaní poukazuje na listinu - Odpoveď Národnej banky Slovensko zo dňa 14.3.2024, ktorú pripojil k odvolaniu (čl. 235), avšak v odvolaní neuviedol, prečo uvedenú listinu nepredložil v konaní pred súdom prvej inštancie, ktorý vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom dňa 24.1.2025.

66. Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

67. Prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky. Ustanovenie § 366 CSP má základ v koncentrácii konania podľa § 153 a § 154 CSP.

68. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú strany povinné uplatniť včas. Tieto prostriedky nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Podľa § 384 ods. 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v § 366 CSP. Opravný prostriedok s právnym inštitútom „novôť“ v zmysle vyššie uvedeného povoľuje subjektu prednášať nové skutočnosti a dôkazy. Uvedené znamená, že odvolací súd je aj počas odvolacieho konania povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, ale len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, s tým, že tieto sa uplatnia najneskôr v odvolaní, resp. v lehote na vyjadrenie k odvolaniu. Takýmto vymedzením je právo tzv. „novôť v odvolacom konaní“ vnímané reštriktívne s tým, že sú v odvolacom konaní v zásade neprípustné, ak nenapíňajú podmienky stanovené § 366 CSP.

69. V prejednávanom spore odvolací súd pri právnom posudzovaní podmienok určených § 366 CSP uzatvára, že žalobca mohol prostriedkov procesného útoku - Listinu zo dňa 14.3.2024 uplatniť už v rámci prvoinštančného konania. Preto odvolací súd nemohol na tento dôkaz v rámci podaného odvolania ako na tzv. „novoty“ prihliadnuť, a to pre nesplnenie rozhodujúcej a kľúčovej podmienky určenej § 366 CSP, ktorou je v danom prípade neuplatnenie prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany včas, keďže ich žalobca mohol uplatniť už skôr – v prvoinštančnom konaní. Žalobca v odvolaní netvrdil splnenie niektorej z podmienok pre použitie prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany až v odvolacom konaní v zmysle citovaného § 366 písm. a) až d) CSP, ani tieto podmienky nevyšli najavo, preto túto novotu – listinný dôkaz ako prostriedky procesného útoku (predložený žalobcom až v odvolacom konaní) nemohol byť použitý až v odvolacom konaní a nebolo možné naň prihliadať.

70. S ohľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom I. výroku vrátane II. výroku o náhrade trov konania (nenapadnutého osobitnou odvolacou argumentáciou), ako vecne správny postupom podľa § 387 CSP potvrdil (keď nezistil dôvodnosť odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP).

71. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu (záver, že žalobca nepreukázal dohodu zmluvných strán o možnosti úver zosplatniť, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní), odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou, keď záver okresného súdu o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu bol opodstatneným dôvodom na zamietnutie žaloby okresným súdom.

72. Na záver odvolací súd dodáva, že skutočnosť, že súd nerozhodol podľa predstáv a očakávaní sporovej strany, nemožno považovať za porušenie či nerešpektovanie jej práv. Odvolací súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/218/2010, podľa ktorého obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

73. V odvolacom konaní fakticky plne úspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 § 256 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. O výške náhrady trov konania v takom prípade v zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

74. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, navyiac podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní ani žiadne nevznikli.

75. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia CSP alebo iného zákona (analogia legis alebo juris). Odvolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov žalobcu rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúcich procesnú ekonomiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Rozhodnutie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď žalovanému žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

76. S ohľadom na uvedené odvolací súd žalovanému nárok voči žalobcovi na náhradu trov tohto odvolacieho konania nepriznal.

77. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Súd vždy poučí strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. (§ 160 ods. 2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).